

**DZIECKO I NAUCZYCIEL
W KULTURZE ARTYSTYCZNEJ**

REDAKCJA
LIDIA KATARYŃCZUK-MANIA
EWA PASTERNAK-KOBYŁECKA

Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów

DZIECKO I NAUCZYCIEL W KULTURZE ARTYSTYCZNEJ

REDAKCJA NAUKOWA

LIDIA KATARYŃCZUK-MANIA
EWA PASTERNAK-KOBYŁECKA

Zielona Góra - Skarbona

2017

RECENZJA
dr hab. Jadwiga Uchyła-Zroski

REDAKCJA NAUKOWA
Lidia Kataryńczuk-Mania
Ewa Pasterniak-Kobyłecka

REDAKCJA
Małgorzata Kuncewicz

KOREKTA
Małgorzata Kuncewicz

PROJEKT OKŁADKI
Maciej Mania

Publikację dofinansowano ze środków
Uniwersytetu Zielonogórskiego
i Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kameralistów

ISBN 978-83-944467-3-4

© Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów

Druk i oprawa:
Pixel, Zielona Góra

Spis treści

Wstęp 5

Krystyna Ferenz

Zabawy i zabawki dzieci w tle kultury współczesnej 9

Lidia Kataryńczuk-Mania

„Świat dziecka bez muzyki byłby pusty...” - rozważania o kulturze muzycznej dzieci 23

Amelia Golema

Wybrane elementy kierowania oraz edukacji muzycznej a rozwój dziecka 39

Rafał Majzner

Muzyka jako czynnik rozwoju wyobraźni dziecka w wieku przedszkolnym – implikacje teoretyczne 51

Mirosław Kisiel

Dialog muzyczny dziecka i nauczyciela w przedszkolu 65

Ewa Kumik

Przygotowanie dziecka w wieku przedszkolnym do kształcenia muzycznego 83

Agnieszka Szymajda

Dlaczego warto rozwijać u dziecka zdolność do czytania i ekspresji emocji? Refleksja z badań własnych muzykoterapeuty 99

Jolanta Gebreselassie

Mowa a motoryczność dziecka w wieku przedszkolnym 113

Bogumiła Walak

Wprowadzenie dziecka w świat literatury dziecięcej przez rodziców 129

Małgorzata Siemież

Bajka w życiu dziecka 151

Ewa Pasterniak-Kobyłecka

Możliwości wykorzystania biblioterapii w stymulowaniu rozwoju emocjonalnego starszych dzieci w przedszkolu 163

Child and teacher in artistic culture

Contents

Preface 5

Krystyna Ferenz

Children's games and toys in the background of contemporary culture 9

Lidia Kataryńczuk-Mania

„The child's world without music would be empty ...” - reflections on the children's musical culture 23

Amelia Golema

Guidance and music education in child's development 39

Rafał Majzner

Music as a factor favoring the development of imagination of pre-school children - theoretical implications 51

Mirosław Kisiel

The child and teacher's musical dialogue in kindergarten 65

Ewa Kumik

Preparing a preschool child for music education 83

Agnieszka Szymajda

Why develop child's ability to grow to read and express emotions? Reflection from the researcher's own music therapist 99

Jolanta Gebreselassie

Speech and motor development of preschools children 113

Bogumiła Walak

Introduction of child into the world of children's literature by parents 129

Małgorzata Siemież

A fairy tail in the life of a child 151

Ewa Pasterniak-Kobyłecka

Possible use of bibliotherapy in stimulating emotional development of older children in kindergarten 163

WSTĘP

Zmienia się świat wokół nas. W literaturze naukowej i codziennej praktyce zauważa się nowe wymagania, potrzeby oraz możliwości wychowania i kształcenia najmłodszego pokolenia. Reforma systemu oświaty w naszym kraju jest konieczna i trwa od wielu lat. Autorzy publikacji, którą oddajemy w ręce Szanownych Czytelników, szczególnie skoncentrowali się w swoich rozważaniach na zadaniach przedszkola oraz kompetencjach nauczycieli w zakresie edukacji artystycznej i terapii. W swoich tekstach podkreślają znaczenie relacji dziecko - opiekun w przedszkolu, ukazując wybrane aspekty wychowania estetycznego.

Kontakt z dziełami sztuki służy wszechstronnemu rozwojowi ludzkiej osoby w wymiarze indywidualnym i zbiorowym. Pomaga w nabywaniu kompetencji artystycznych (np. poznawaniu języka sztuki, pojęć, znaków, symboli, konfrontowania własnej postawy z postawami innych, itp.). Partycypacja w kulturze to proces świadomy, którego przejawami są akty poznawcze, przeżycia i wzruszenia doznawane przez młodego człowieka. Należy wyeksponować rolę nauczyciela opiekuna-wychowawcy, edukatora, terapeuty, animatora życia przedszkolnego w rozwijaniu zdolności wychowanka, jego zainteresowań i pragnienia kontaktu ze sztuką wysoką

Monografia zbiorowa powstała dzięki współpracy osób wywodzących się z różnych ośrodków akademickich i oświatowych (m.in. Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Zielonogórski, Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Dolnośląska Wyższa Szkoła Zawodowa we Wrocławiu, Akademia Pedagogiczna im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim,

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku Białej, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi). Publikacja, którą dofinansowało Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów, adresowana jest do nauczycieli i studentów, wykładowców uczelni wyższych, doradców metodycznych, badaczy procesów edukacyjnych, rodziców oraz do tych wszystkich, dla których problematyka kultury, edukacji artystycznej i terapii jest wspólnym dobrem społecznym. Twórcy poszczególnych artykułów, uzasadniając możliwość rozwijania naturalnych potrzeb estetycznych dziecka, wysunęły szereg ciekawych propozycji.

Krystyna Ferenz w rozważaniach na temat: *Zabawy i zabawki dzieci w tle kultury współczesnej* zauważa, że zabawa pomaga w socjalizacji, uczy obowiązujących w otoczeniu zachowań. Lidia Kataryńczuk-Mania („Świat dziecka bez muzyki byłby pusty...” - *rozważania o kulturze muzycznej dzieci*) wskazuje na bardzo ważne znaczenie rozwijania zdolności muzycznych u przedszkolaków i na profesjonalizm nauczyciela przedszkola w tym zakresie. Amelia Golema skupia uwagę na kierowaniu oraz edukacji muzycznej prowadzonej zarówno przez rodziców, jak i nauczycieli. Z kolei Rafał Majzner podkreśla znaczenie wyobraźni muzycznej w rozwoju młodszych wychowanków. Zdaniem Mirosława Kisiela, niezbędny jest muzyczny dialog dziecka i nauczyciela w przedszkolu. Ewa Kumik apeluje o odpowiednie przygotowanie dziecka do systematycznej, profesjonalnej edukacji w szkole muzycznej. Następnie swoimi doświadczeniami empirycznymi z zakresu muzykoterapii dzieli się Agnieszka Szymajda (*Muzyka a emocje dziecka w wieku przedszkolnym*) a Jolanta Gebreselassie ukazuje problematykę związaną z rozwojem mowy i motoryki wychowanków.

W kolejnych artykułach znalazły się zagadnienia związane z literaturą i biblioterapią. Bogumiła Walak prezentuje własne badania dotyczące wprowadzenia dziecka w świat literatury dziecięcej przez rodziców, Małgorzata Siemież dzieli się swoimi doświadczeniami arteterapeuty, wskazując na znaczenie bajki w życiu maluchów. Na zakończenie Ewa Pasterniak-Kobyłecka przedstawia niektóre możliwości wykorzystania biblioterapii w stymulowaniu rozwoju emocjonalnego starszych dzieci w przedszkolu.

Pragniemy wyrazić serdeczne podziękowanie wszystkim Autorom za podjęcie dyskusji nad bardzo istotnymi zagadnieniami z zakresu kultury artystycznej, która na pewno może się stać źródłem inspiracji i refleksji dla podejmowanych szerszych badań oraz stanowić motywację w twórczej pracy z dziećmi. Za cenne uwagi również dziękujemy Pani dr hab., prof. UŚ Jadwidze Uchyle-Zroski, która książkę zrecenzowała.

Lidia Kataryńczuk-Mania
Ewa Pasterniak-Kobyłecka